

ՀԱՅԱՍՏԻՒ ՊԱՏՄՎԿԱՆ ԱՏԼԱՏ HISTORICAL ATLAS OF ARMENIA

**Խմբագիր՝ Վարդան Մաթթեոսեան
Edited by Vartan Matiossian**

**Ազգային Ուսումնական Խորհուրդ
Նիւ Եռք
Armenian National Education Committee
New York**

Թովանդակութեան ցանկ

Յառաջաբան

Պատմական Հայաստանի Ամփոփ Աշխարհագրութիւնը

- Հայաստանի Դիրքը
- Հայաստանի Լեռները
- Հայաստանի լիճերը
- Հայաստանի Գետերն ու Հովհանները
- Հայաստանի Կղման և Բուսականութիւնը
- Հայաստանի Բնական Հարստութիւնները

Պատմական Հայաստանի Մշակութային Ժառանգութիւնը

- Մշակութային Կենդրոնները
- ճարպարապետական Ցուշարձանները

Պատմական Հայաստան

- Հայ Ժողովուրդի Ծագումը
- Հայոց Պատմութեան Ակիզբը (Ք.Ա. 3000 - 590)
- Ուրարտուի Անկումն Մինչեւ Սելեսկեան Տիրապետութիւնը (Ք.Ա. 590 - 189)
- Արքաշէսեան Հարստութիւնը (Ք.Ա. 189 - Ք.Ե. 1)
- Հայկական Կայսրութիւնը (Ք.Ա. 93 - 66)
- Արշակունեաց Հարստութիւնը (Ք.Ե. 52 - 428)
- Հայաստանի Վարչական Կառոյցը
- Հայաստանի Բաժանումը (387 և 591)
- Արաբական Տիրապետութիւնը (640 - 885)
- Բագրատունեաց Հարստութիւնը (885 - 1045)
- Կիլիկիոյ Հայկական Պետրութիւնը (1080 - 1375)
- Սելջուկեան և Վրացական Գերիշխանութիւնը (1124 - 1236)
- Մոնղոլ, Թարար և Թիրքմէն Տիրապետութիւնը (1236 - 1502)
- Օսմանեան և Պարսկական Տիրապետութիւնը (1502 - 1828)
- Հայկական Հարցը (1828 - 1914)
- Մեծ Եղեռնը (1915 - 1923)
- Հայաստանի Առաջին Անկախ Հանրապետութիւնը (1918 - 1920)
- Հայկական Խորհրդային Հանրապետութիւնը (1920 - 1991)
- Հայաստանի Երկրորդ Անկախութիւնը (1988 - 1991)

Հայերը Այսօր

- Հայաստանի Հանրապետութիւնը
- Արցախ (Լևոնյին Ղարաբաղի Հանրապետութիւն)
- Հայկական Սփյուռք

Հայաստանեաց Առաքելական Եկեղեցին

Վերջաբան

Շնորհակալիք

Անուններու Ցանկ

Table of Contents

6	Foreword
8	Brief Geography of Historical Armenia
8	The Location of Armenia
10	The Mountains of Armenia
12	The Lakes of Armenia
14	The Rivers and Valleys of Armenia
16	The Climate and Vegetation of Armenia
18	The Natural Resources of Armenia
20	Cultural Heritage of Historical Armenia
20	Cultural Centers
22	Architectural Monuments
30	Historical Armenia
30	Origins of the Armenian People
32	The Beginnings of Armenian History (3000 - 590 B.C.)
34	From the Fall of Urartu to Seleucid Domination (590 - 189 B.C.)
36	The Artashesian (Artaxiad) Dynasty (189 B.C. - 1 A.D.)
38	The Armenian Empire (93 - 66 B.C.)
40	The Arshakuni (Arsacid) Dynasty (52 - 428 A.D.)
42	The Administrative Structure of Armenia
44	The Partitioning of Armenia (387 and 591)
46	Arab Domination (640 - 885)
48	The Bagratuni Dynasty (885 - 1045)
52	The Armenian State in Cilicia (1080 - 1375)
56	Seljuk and Georgian Hegemony (1124 - 1236)
58	Mongol, Tatar, and Turkmen Domination (1236 - 1502)
60	Ottoman and Persian Domination (1502 - 1828)
62	The Armenian Question (1828 - 1914)
64	The Genocide (1915 - 1923)
68	The First Independent Republic of Armenia (1918 - 1920)
72	The Soviet Armenian Republic (1920 - 1991)
76	The Second Independence of Armenia (1988 - 1991)
78	Armenians Today
78	The Republic of Armenia
82	Artsakh (Republic of Nagorno Karabagh)
86	The Armenian Diaspora
90	The Armenian Apostolic Church
98	Afterword
101	Acknowledgements / Photo Credits
102	Index